

Mặc dù Trung Quốc luôn nói rằng nước này đang "trở lại hòa bình", song mấy năm trở lại đây, hác thuyết "đe dọa của Trung Quốc" đã lan tràn khắp nơi, khiến ngoại giao Trung Quốc phải đi mất với các diễn mới.

Mới đây, chính phủ Trung Quốc đã long trọng tổ chức lễ kỷ niệm 60 năm ngày ra đời của "5 nguyên tắc chung sống hòa bình". Nhân dịp này, Chủ tịch Trung Quốc Tập Cận Bình nhận mệnh Trung Quốc không thừa nhận thuyết "cạnh tranh quốc sự xung

bá" và bày tỏ mong muốn giải quyết tranh chấp, bắt đầu tiến tới giải quyết gia thông qua phương thức hòa bình, hiệp thương đối thoại.

Trước tình hình Bình Đông và Bình Hoa Đông ngày một căng thẳng, quan hệ giữa Trung Quốc và một số nước xung quanh như Nhật Bản, Phillipines và Việt Nam trong cảnh "kiềm chế nhưng rút khỏi bao, tên đã lợp vào cung", thậm chí xuất hiện nguy cơ "cờp cò". Tuy nhiên, công tác ngoại giao của Trung Quốc dường như cho thấy tình trạng "lạc bát tông tâm, một mặt đi phó". Kể từ đó, ngày nay Trung Quốc đã trở thành nền kinh tế lớn thế giới, tuy môi trường bên ngoài tiếp tục khó khăn, nhưng cũng không thể khó khăn hơn thời Trung Quốc mới lập nước.

Sau năm 1949, một Trung Quốc mới thành lập phải đối mặt với sự bao vây, phong tỏa và kiểm soát "chống cộng sản, chống Trung Quốc" của thế giới phương Tây. Tuy nhiên, trong cảnh gần như tuyệt vọng, ngoại giao của Trung Quốc lại được triển khai hết sức sôi động và hiệu quả. Năm 1954, Trung Quốc, Ấn Độ và Myanmar cùng khởi xướng "5 nguyên tắc chung sống hòa bình" có ảnh hưởng sâu rộng trong cộng đồng quốc tế, hiện đã trở thành một trong những tiêu chuẩn của quan hệ quốc tế. Năm 1971, Trung Quốc trở lại Liên Hợp Quốc thành công, năm 1972 thiết lập quan hệ ngoại giao với Nhật Bản và năm 1979 thiết lập quan hệ ngoại giao với Mỹ. Có được những thành tựu ngoại giao không dễ dàng nêu trên, công lao thuộc về nghệ thuật lãnh đạo và trí tuệ ngoại giao của thế hệ lãnh đạo đầu tiên ở Bắc Kinh. So sánh với thời nay, ngược lại ta có thể thấy tuy thế hệ lãnh đạo hiện tại đạt được mức son trong xây dựng kinh tế và phát triển xã hội, nhưng lại bộc lộ sự yếu kém rõ ràng trong lĩnh vực ngoại giao. Vậy nguyên nhân là do đâu?

Một là, giải lãnh đạo hiện nay của Trung Quốc thiếu kinh nghiệm ngoại giao. Trong số 7 ủy viên Thường vụ Bộ Chính trị, thậm chí là 25 ủy viên Bộ Chính trị khóa 18, không có ai đến từ ngành ngoại giao. Tuy Ban Lãnh đạo Công tác Ngoại sự Trung ương do chủ tịch, phó Chủ tịch nước đảm nhiệm và trí trưởng ban và phó ban, song công tác thực tế lại chủ yếu do Chủ nhiệm Văn phòng Ban Lãnh đạo Công tác Ngoại sự Trung ương đảm nhiệm. Trong khi đó, chức vụ này lại do một ủy viên Quốc vụ không phải là ủy viên Bộ Chính trị kiêm nhiệm.

Nhìn lại lịch sử, ngược lại ta thấy sau khi nước Cộng hòa Nhân dân Trung Hoa được thành lập, Thủ tướng Chu Ân Lai kiêm nhiệm và trí trưởng ngoại giao trong 10 năm trước khi chuyển giao cho Phó Thủ tướng Trần Nghị, một trong 10 vị nguyên soái khai quốc, kiêm nhiệm với thời gian hơn 10 năm tiếp theo. Sau đó, giải quyết nhân của Trung Quốc giảm dần mức độ tham gia vào công tác quyết sách

Của ngành ngoại giao bởi họ có tâm nhúng lỏi không đời đời. Đây có thể chính là nguyên nhân hàng đầu của tình trạng yếu kém của ngoại giao Trung Quốc hiện nay khiến người dân chê trách.

Hai là, chưa nâng cao được tầm nhìn quốc tế hóa của nhà lãnh đạo tối cao. Trong số 25 ủy viên Bộ Chính trị hiện nay chỉ có ủy viên trưởng Nhân dân Toàn quốc Trường Quốc Giang là chính thực du học ở nước ngoài, nhưng cũng chỉ là người học Trường hợp Kim Nhật Thành tại Bắc Triều Tiên. Nghe nói, Thủ tướng Trung Quốc Lý Khắc Cường rất giỏi tiếng Anh, nhưng sau khi tốt nghiệp người học Bắc Kinh cũng tự bỏ học đi Mỹ du học.

Nhìn lại lịch sử, người ta thấy Chu Ân Lai sớm du học ở Nhật Bản, Pháp, Quốc và Anh, thông hiểu ngôn ngữ nhiều nước và trở thành nhà ngoại giao và đại diện thế giới. Thời trẻ, ông Tiểu Bình cũng có những năm tháng lao động học tập ở Pháp, cuối cùng trở thành "Tổng công trình sư cải cách mở cửa" của Trung Quốc. Cậu bé số Trung Quốc tại Pháp Ngô Kiên Dân từng chỉ rõ: "Người đi ra quốc sách cải cách mở cửa không phải là Mao Trạch Đông mà là ông Tiểu Bình, việc này có quan hệ chặt chẽ với những trải nghiệm bên ngoài đất nước của ông Tiểu Bình năm xưa".

Tôi đó có thể thấy những trải nghiệm trong quá trình học tập sinh sống ở nước ngoài tuy không phải là nền tảng duy nhất, nhưng đóng vai trò tích cực hình thành tầm nhìn quốc tế hóa. Thông thường, làm thế nào để bồi dưỡng giúp quan chức có tầm nhìn quốc tế hóa thực sự là thách thức lớn. Quan chức Trung Quốc đã tại Liên Xô, Mỹ và Singapore để học tập kinh nghiệm. Trong 20 năm qua, chỉ tính riêng ở Singapore, Trung Quốc đã có hơn 10.000 quan chức tại đây để bồi dưỡng. Nhưng đáng tiếc là sau khi trở về nước, sự quan chức này lại rất nhanh "bị tan chảy" bởi thế chế cũ hủ bại trong nước, cuối cùng không thể giúp Trung Quốc nâng cao trình độ quốc tế hóa và quyên phát ngôn. Trung Quốc tiếp tục cố gắng với các khu vực chính trị và ngôn ngữ ngoại giao mà cũng đang quốc tế "nghe mà không hiểu", và khiến nước này khó tìm được "bản tri ân".

Trong thời đại toàn cầu hóa ngày nay, nội chính và ngoại giao của nước lớn không thể tách rời nhau. Tôi đó, có thể thấy Trung Quốc muốn phát triển thành nước lớn thực sự cần phải coi trọng công tác ngoại giao. Giữ quy tắc sách tối cao nên dần dần thu nhập nhân tài ngoại giao có tầm nhìn quốc tế thực sự, như vậy mới có thể đem báo sự kết nối hữu hiệu và sự phải học cao để giải pháp phòng chận chính sách lớn với chính sách ngoại giao quốc tế, và khi đó "giấc mơ Trung Hoa" mới có thể thắm màu.

Từ "Tin tức Thế giới" - Hong Kong

Thu Anh (gt)